

הלכך, אסור להשהות בשבת את התבשיל על הכירה, **עד שיגרוף**, יפנה את הגחלים מחוץ לכירה, (5) **או עד שיתן את האפר**, ועל ידי זה תצטנן הכירה ולא תעלה

הבל. (6)

ב. כירה שהיא גרופה וקטומה, **בית שמאי אומרים**, מותר להשהות עליה מים **המין**, אבל לא **תבשיל**. (7) **ובית הלל אומרים**, מותר

בגחלים", ואף כאן אסרו להשהות על דבר המוסיף הבל. ועל פי זה פירש רש"י [בדף כ א] שהגריפה והקטימה גורמת לצנן את הכירה שלא תוסיף הבל. אבל ללא צינון ההבל לא תועיל הגריפה. [והראיה, שהרי לענין הטמנה גזרו על מוכין של צמר המוסיפים הבל שאין בהם חשש חיתוי אטו רמץ, ואף לענין שהייה גזרו על גרופה המוספת הבל אטו שאינה גרופה].

ומתוך דבריו דייקו הראשונים, שדין הטמנה ושהייה שוים הם. וכשם שלענין כירה, אם קטם מותר להשהות עליה, אף תנור שקטמו מותר לטמון בו מבעוד יום. והר"ן מפרש בדעת רש"י, שהשהייה האמורה כאן היא הטמנה ממש. ועיין מהר"ם והגהות רא"מ הורוויץ.

ודעת שאר הראשונים [התוס', רמב"ן, רשב"א, ריטב"א, ר"ן ומאירין] שהחשש שמא יחתה אינו מחמת שהכירה מוסיפה הבל, אלא יש לחוש לחיתוי גם אם אין הכירה מוסיפה הבל. ואדרבה, כאשר הכירה גרופה וקטומה, מותר להשהות עליה אפילו אם היא מוסיפה הבל.

5. יש לרדן, האם צריך לפנות לגמרי את הגחלים מהכירה או לא, שהרי מצינו להלן [לח ב] לענין תנור, שאפילו אם הוא גרוף וקטום אסור להשהות בו, ואם נניח שסילק לגמרי את הגחלים, מדוע אסרו להשהות בתנור גרוף? ומטעם זה כתב הרמב"ם, שאי אפשר שלא ישאר ניצוץ אחד לאחר שיגרוף. וביאר הרשב"א, שבתנור, כיון שהבלו מרובה, חששו שמא יחתה בניצוץ הנתור. אבל כירה, כיון שהבלה מועט, הרי הוא מסיח את דעתו מלחתות בה.

ובעל המאור כתב, שגרוף פירושו שמפנה את הגחלים לצד אחד, וחששו בתנור יותר וכנ"ל. ולפי דבריו כתב הר"ן, שאם גרף לגמרי, מותר אפילו בתנור.

והרשב"א פירש, שצריך לגרוף לגמרי, ולכן מותר להשהות על כירה גרופה, ומכל מקום, בתנור גרוף אסרו להשהות כיון שהבלו רב, ואינו נראה כגרוף, וחששו שמא יבא להשהות בכירה או בתנור ללא גרופה וקטימה.

6. יש כמה ביאורים בראשונים כיצד מועילה הגריפה והקטימה להתיר שהייה על גבי הכירה. א. דעת רש"י שעל ידי הקטימה מצטננת הכירה, כמבואר בהערה הקודמת.

ב. ברשב"א מבואר שלאחר שקטם וגרף שוב אינו גותן דעתו עליה ולא יבא לחתות. ומלשון הרמב"ם [ג ד] מבואר שמסיח דעתו מהתבשיל. והקשה הרמ"ן היאך הסיח דעתו, הרי בכוונתו לאכול התבשיל בלילה. וכתב הכסף משנה, דקים להו לרבנן, דכל שגרף הוא מסיח דעתו ממנו.

ב. הר"ן כתב "כל שגרוף וקטום, דאיכא הכירא שמסלק דעתו מלחתות בגחלים". ומשמע, שהגריפה מועילה בתור היכר שלא יבא לחתות, וכן כתב הרמ"ן. וראה להלן [לז א] בדין קטמה והובערה.

7. בכיאר דעת בית שמאי מבוארות ברש"י שתי דרכים:

א. רק בתבשיל חששו שמא יחתה כיון "דניחא ליה בבישוליה", אבל בחמין, שאינם צריכים לבישול, לא חששו שמא יחתה. ומבואר, שהחילוק בין חמין לתבשיל הוא בכך שחמין הם